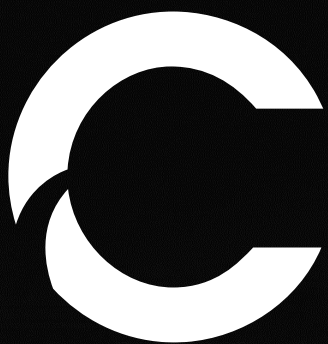

Kalkudfældninger 2.0

Udvikling af forsøgsmetode

Jens Mouritsen Møller

| Hvorfor ønsker vi at genoptage emnet?

- Udvikling af forsøgsmetode
- Undersøge og forstå kalkudfældninger m. Forskellige additiver
- Undersøge og forstå kalkudfældninger m. FutureCEM

| Hvad skal vi igennem i dag?

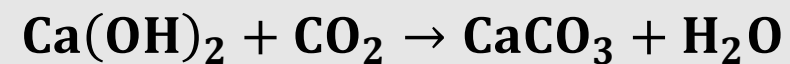
- Hvad er kalkudfældninger?
- Udvikling af forsøgsmetode
- Test af additiver
- Test af FUTURECEM

Reaktionen bag udfældningen – Alle typer beton

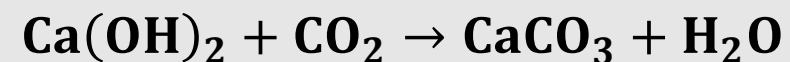

Calciumhydroxid (Let opløselig). Gør betonen basisk og kan omdannes til CaCO_3 ved reaktion med CO_2 .

Reaktionen bag udfældningen – Alle typer beton

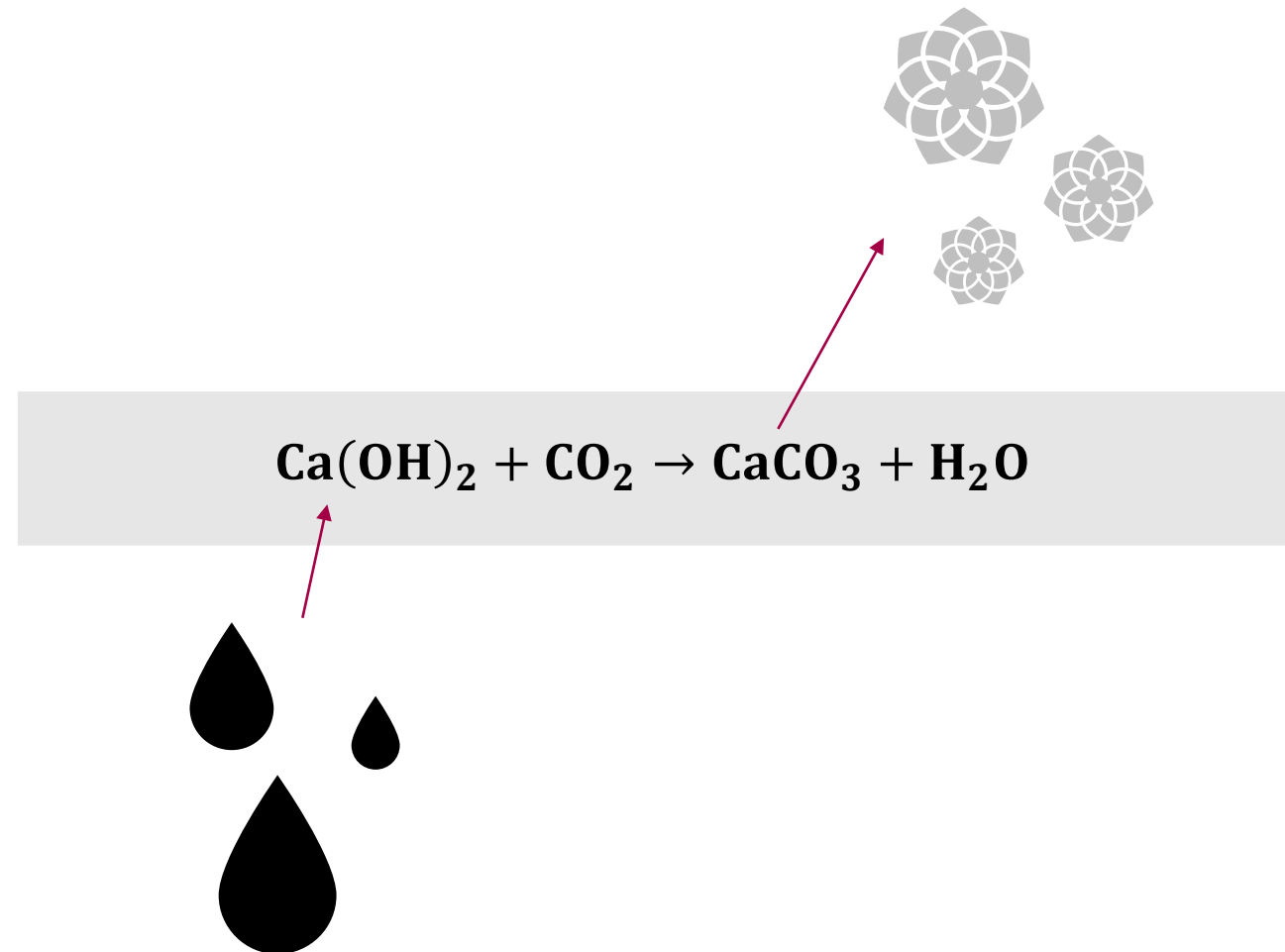
Ca(OH)₂	Calciumhydroxid (Let opløselig). Gør betonen basisk og kan omdannes til CaCO ₃ ved reaktion med CO ₂ .
CO₂	Kuldioxid. Atmosfærisk luft indeholder ca. 0,04% kuldioxid.

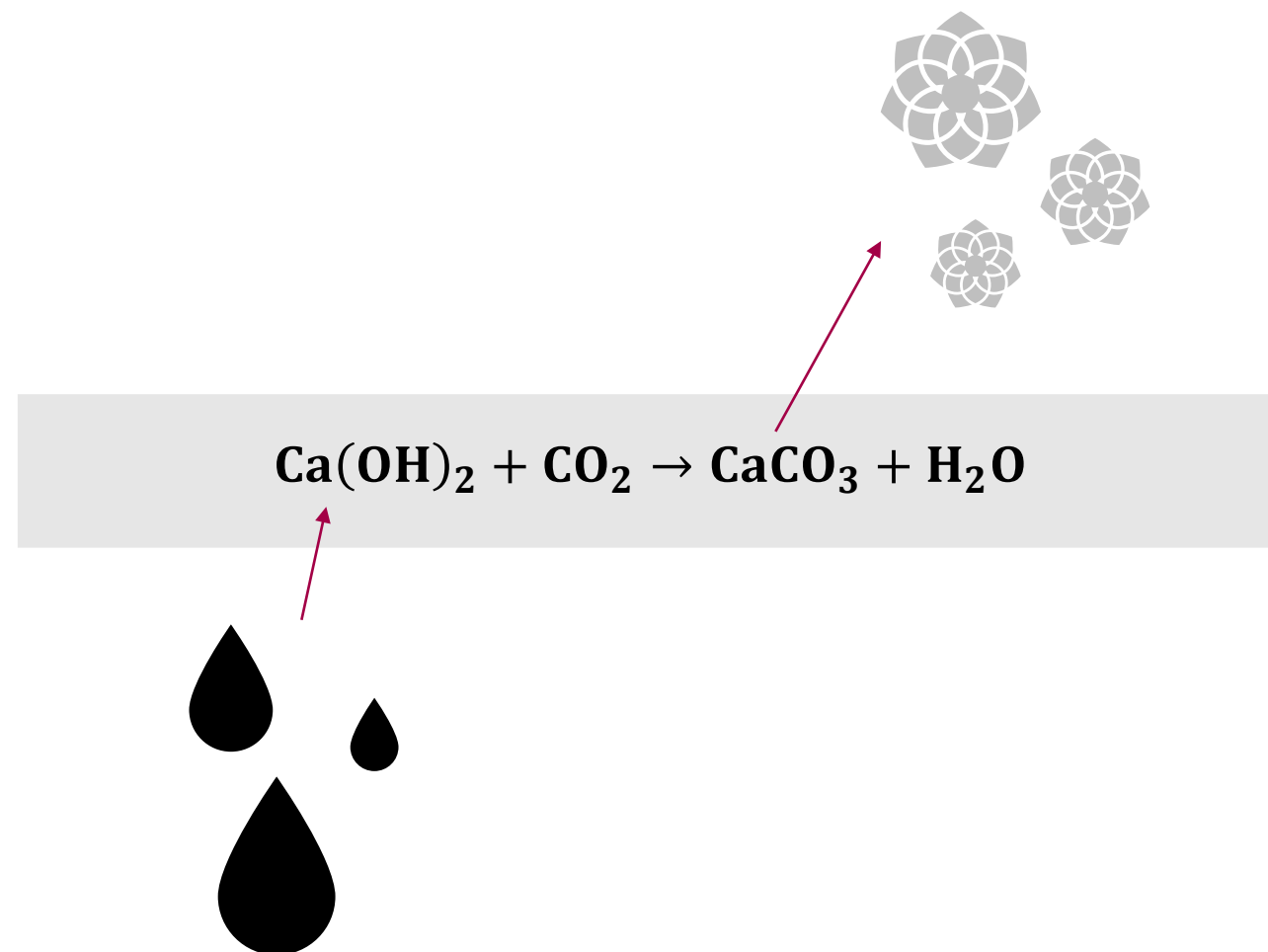
Reaktionen bag udfældningen – Alle typer beton

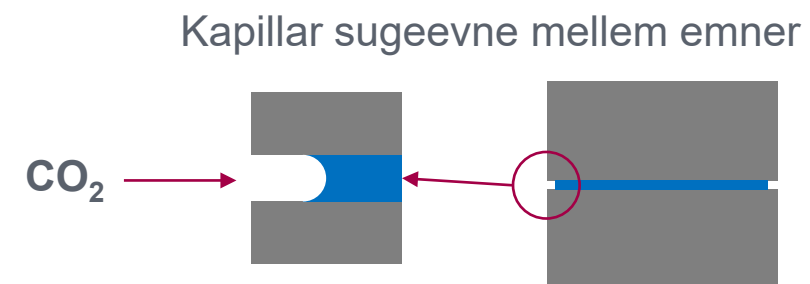
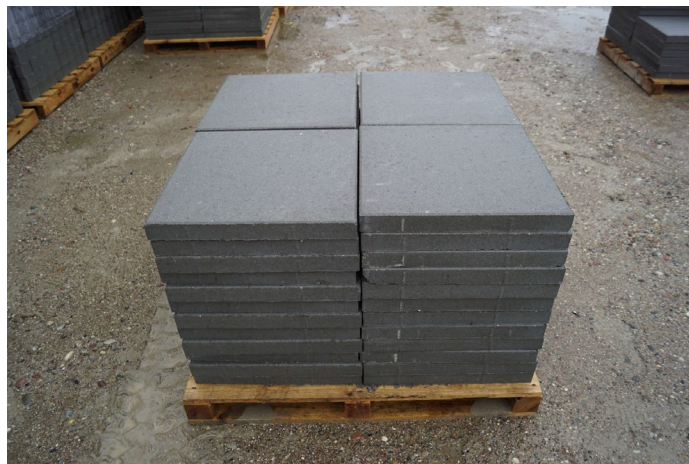
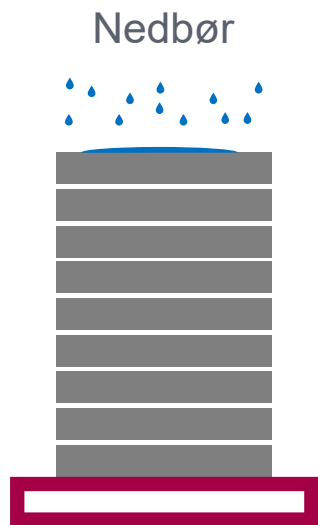
Ca(OH)₂	Calciumhydroxid (Let opløselig). Gør betonen basisk og kan omdannes til CaCO ₃ ved reaktion med CO ₂ .
CO₂	Kuldioxid. Atmosfærisk luft indeholder ca. 0,04% kuldioxid.
CaCO₃	Calciumkarbonat (Tungtopløselig). Findes som kalk, kridt, marmor eller udfældninger på overflader.

Reaktionen bag udfældningen – Alle typer beton

Ca(OH)₂	Calciumhydroxid (Let opløselig). Gør betonen basisk og kan omdannes til CaCO ₃ ved reaktion med CO ₂ .
CO₂	Kuldioxid. Atmosfærisk luft indeholder ca. 0,04% kuldioxid.
CaCO₃	Calciumkarbonat (Tungtopløselig). Findes som kalk, kridt, marmor eller udfældninger på overflader.
H₂O	Vand. Kan fungere som transportmedie for Ca(OH) ₂ i betonens porer.

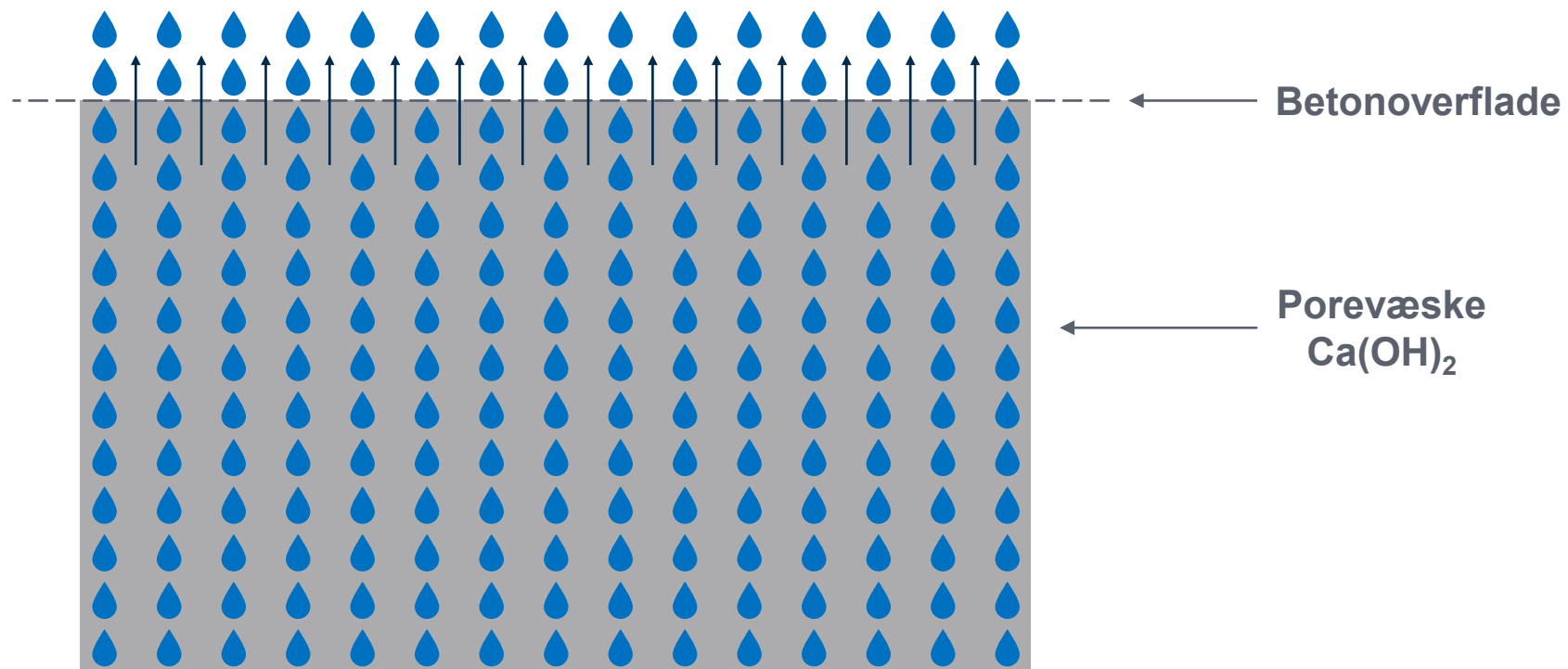

Udfældningsprocessen

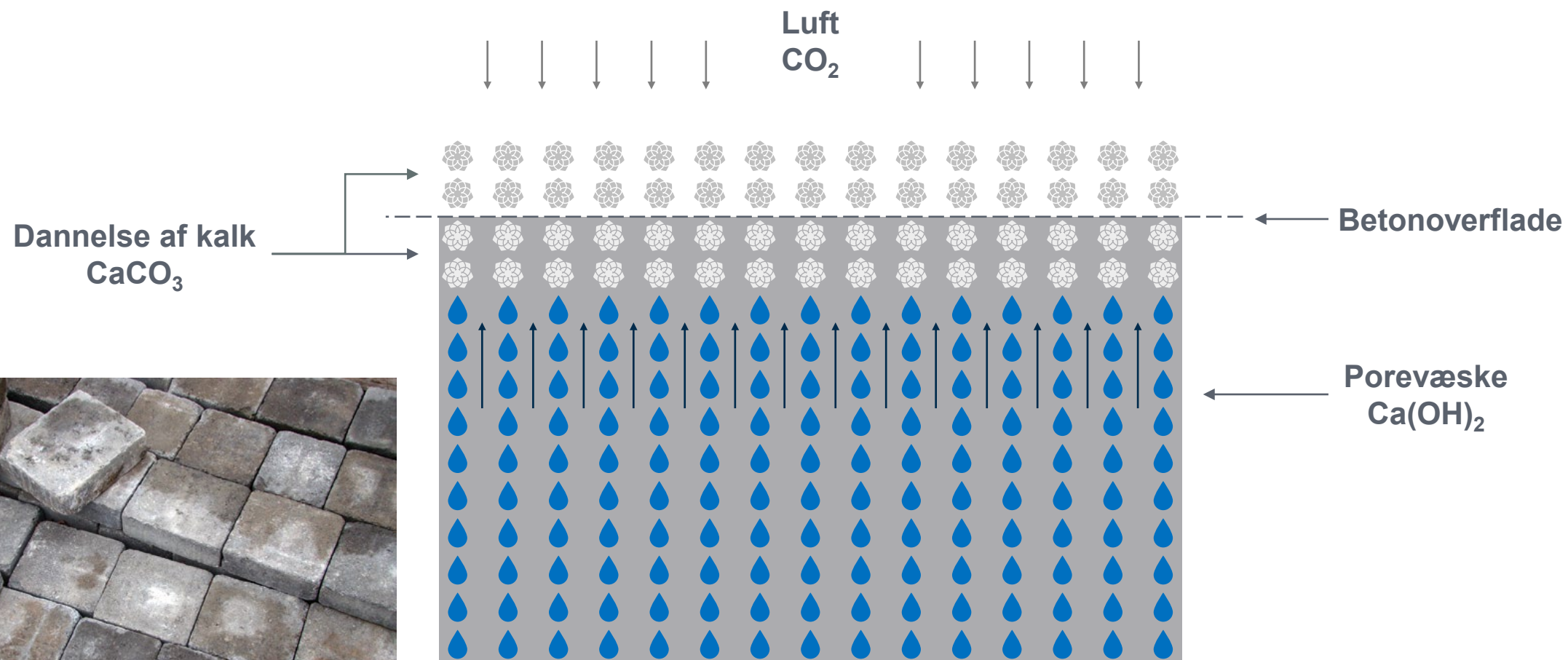
Primære kalkudfældninger

Udfældningsprocessen – Vandmætning af overflade

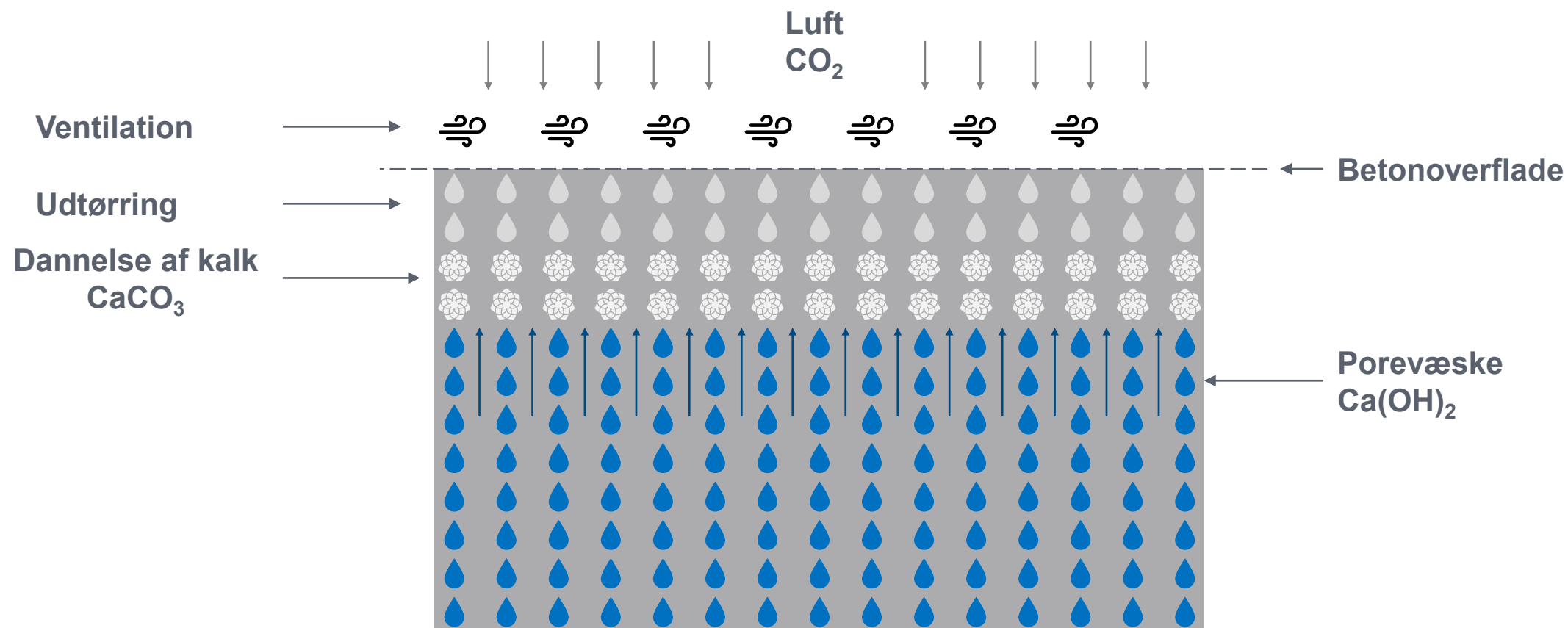
Udfældningsprocessen – Kalkdannelse uden på overfladen

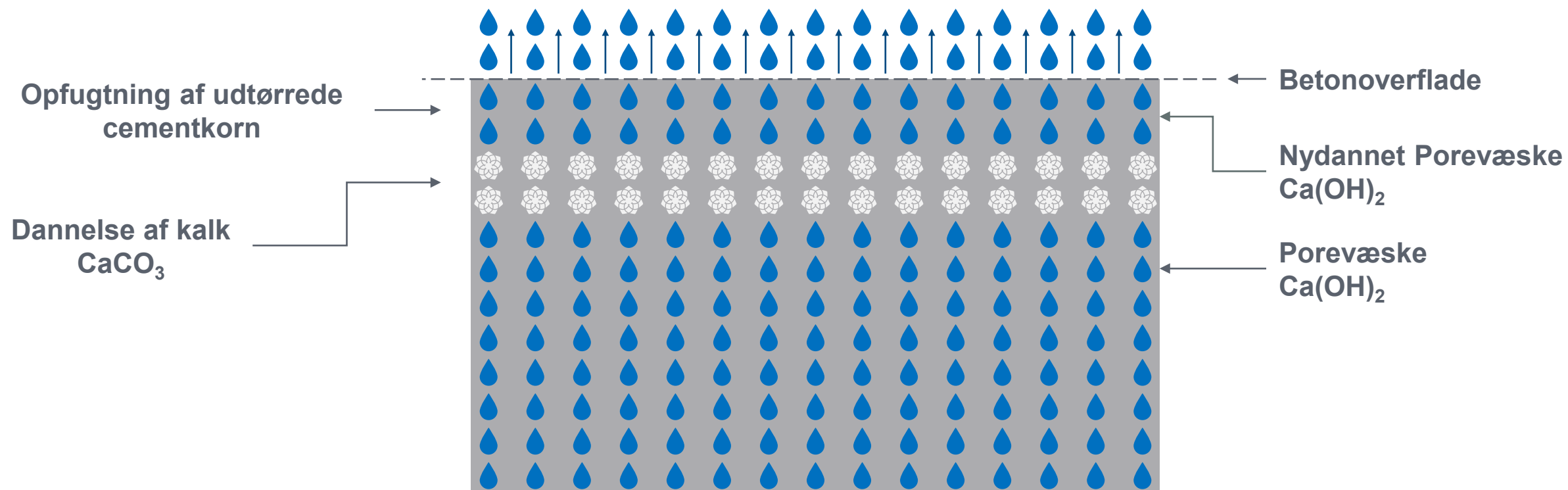
Udfældningsprocessen - Sekundære kalkudfældninger

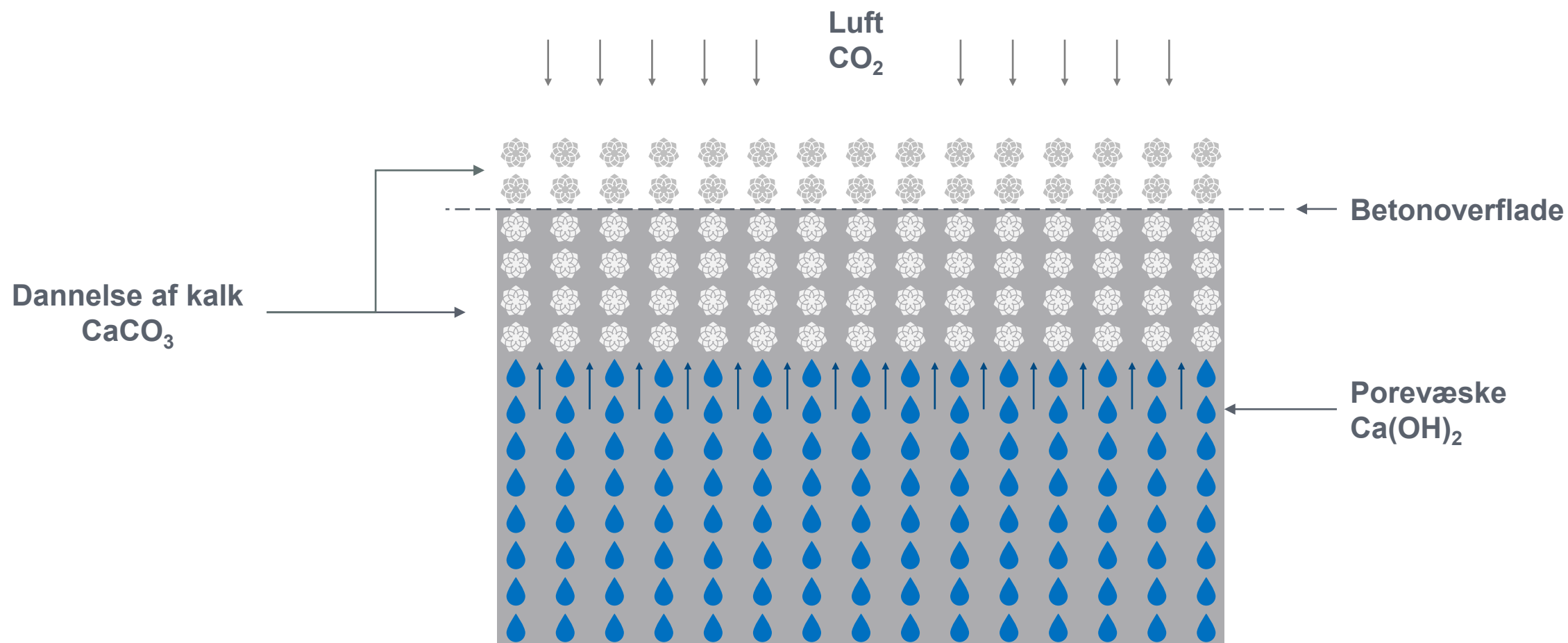
Udfældningsprocessen – Udtørring af frisk betonoverflade

Udfældningsprocessen – Opfugtning af udtørret overflade

Udfældningsprocessen – Kalkdannelse uden på overfladen

|Udvikling af forsøgsmetode

Krav #1
Repetérbarhed

Krav #2
Gengive primære udfældninger

Krav #3
Gengive sekundære udfældninger

Krav #4
Gengive felteksponering

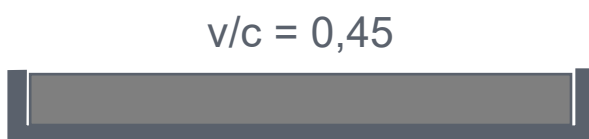

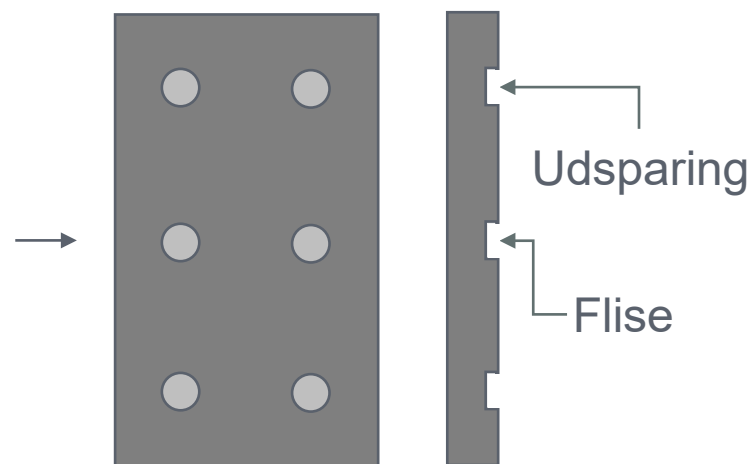
Forsøgsopstilling

AP undersøgelse af metode til eftervisning af kalkudfældninger

Støbning af fliser

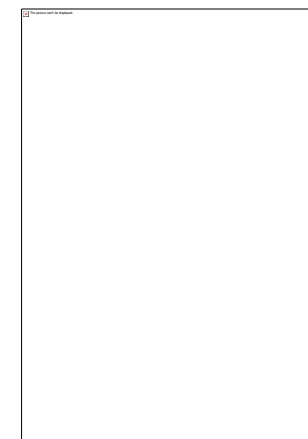

Form og opstilling

Set oppefra

Lagring og vandpåvirkning

19t

2d

7d

Klimaskab
[°C] / [%RF]

Repetérbarhed

Forsøg

Krav #1

Repetérbarhed

Krav #2

Gengive primære udfældninger

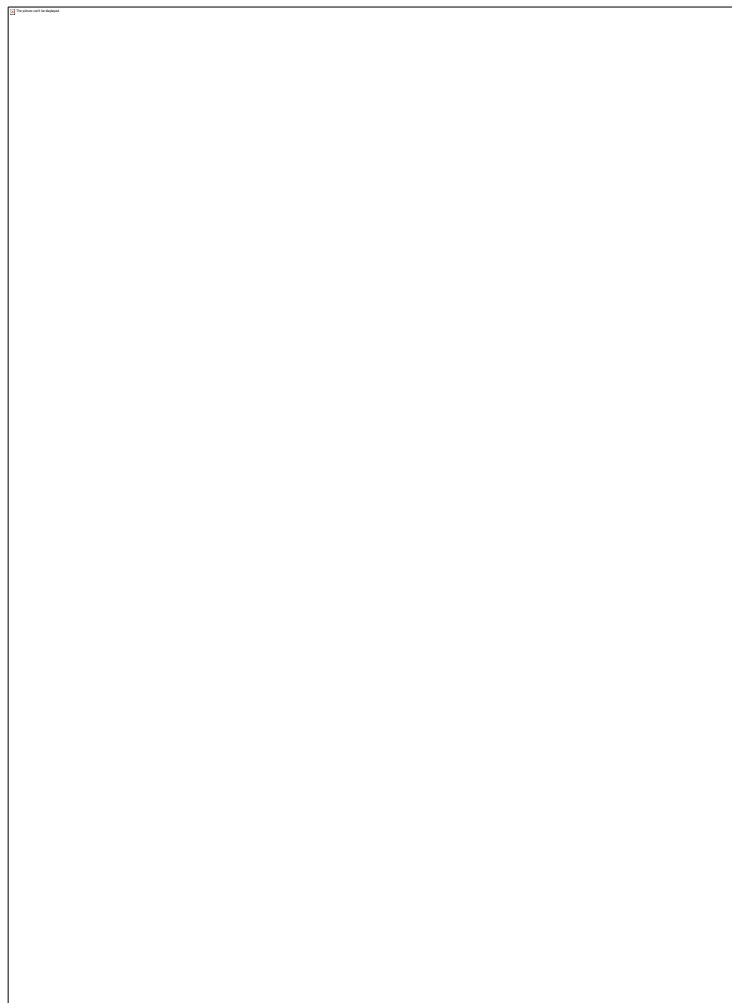
Emner

- Emne 5 – REF 20°C / 95%RF
- Emne 8 – REF Gent. 20°C / 95%RF

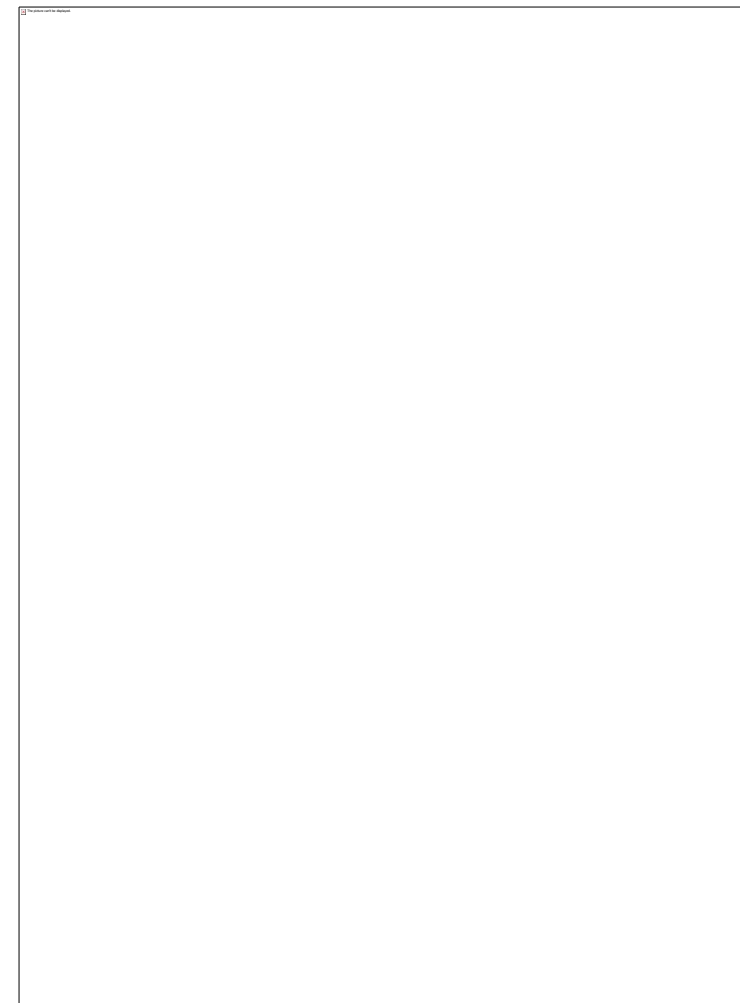
Test/Hypotese

Det forventes at to emner af samme beton udsat for samme eksponering vil udvise samme udfældningsmønster

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 8
Reference 20°C / 95%RF

Repetérbarhed – Opsummering

	Emne 5 Reference 20°C / 95%RF	Emne 8 Reference 20°C / 95%RF
• Samme udfældning på begge emner ved alle tre terminer		
		19 timer
• Udfældningen reduceres ved forsinket vandeksponering		
		2 døgn
		7 døgn

| Udvikling af forsøgsmetode

Krav #1
Repetérbarhed

Krav #2
Gengive primære udfældninger

Krav #3
Gengive sekundære udfældninger

Krav #4
Gengive felteksporer

| Sekundære udfældninger, udtørring

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

Forsøg

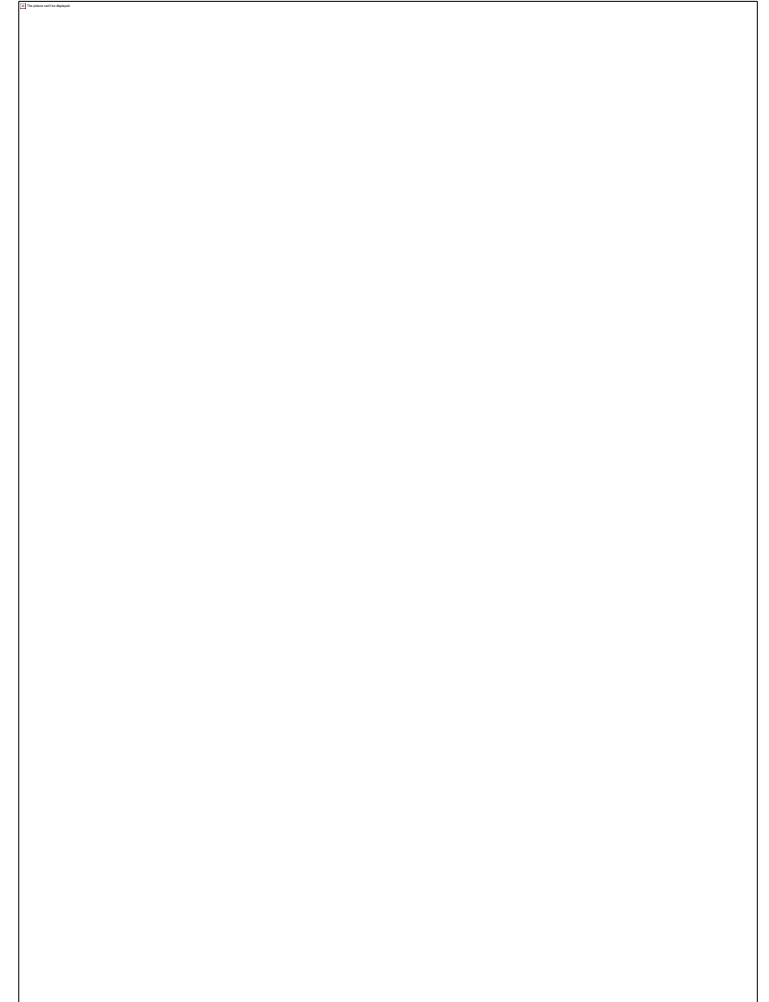
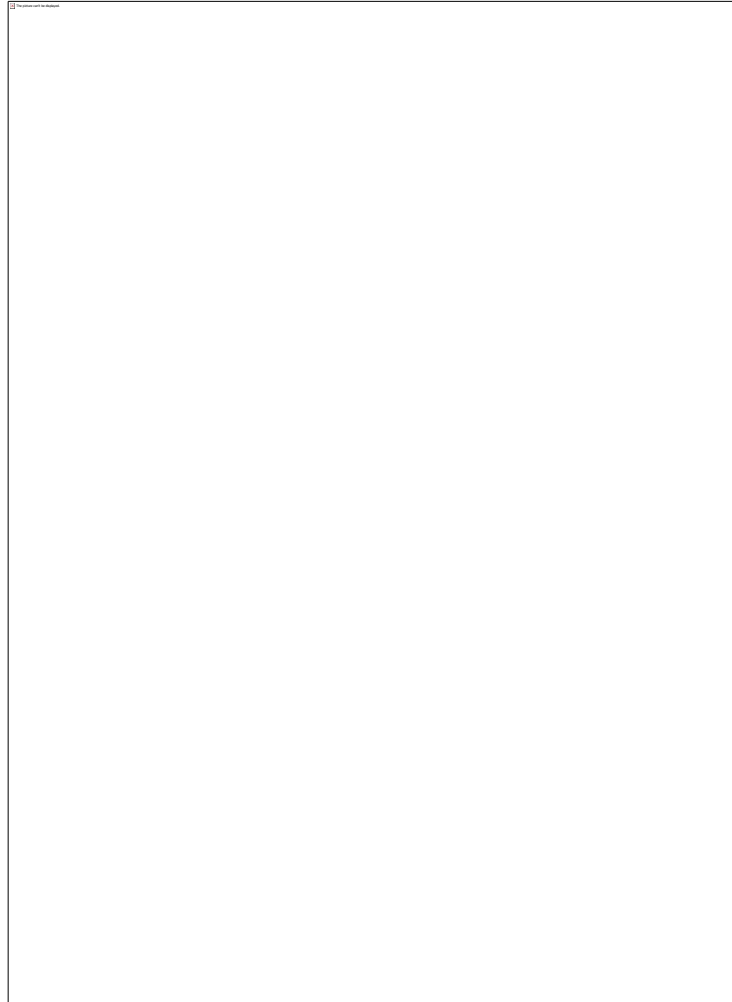
Krav #3
Gengive sekundære udfældninger

Emner

- Emne 5 – REF 20°C / 95%RF
- Emne 9 – REF 20°C / 40%RF

Test/Hypotese

Det forventes at emner udsat for kraftig udtørring vil udvise større mængder udfældninger på de sene terminer sammenlignet med referencen.

Sekundære udfældninger, udtørring - Opsummering

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

- Mindre udfældning efter 19 timer på emner med kraftig udtørring

19 timer

Sekundære udfældninger, udtørring - Opsummering

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

- Mindre udfældning efter 2 døgn på emner med kraftig udtørring

2 døgn

Sekundære udfældninger, udtørring - Opsummering

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

- Større udfældning efter 7 døgn på emner med kraftig udtørring

7 døgn

| Udvikling af forsøgsmetode

Krav #1
Repetérbarhed

Krav #2
Gengive primære udfældninger

Krav #3
Gengive sekundære udfældninger

Krav #4
Gengive felteksporer

Felteksponerering

Forsøg

Krav #4

Gengive felteksponerering

Emner

- Emne 13 – REF 0-10°C / 70-90%RF (ude)
- Emne 1 – REF 10°C / 95%RF

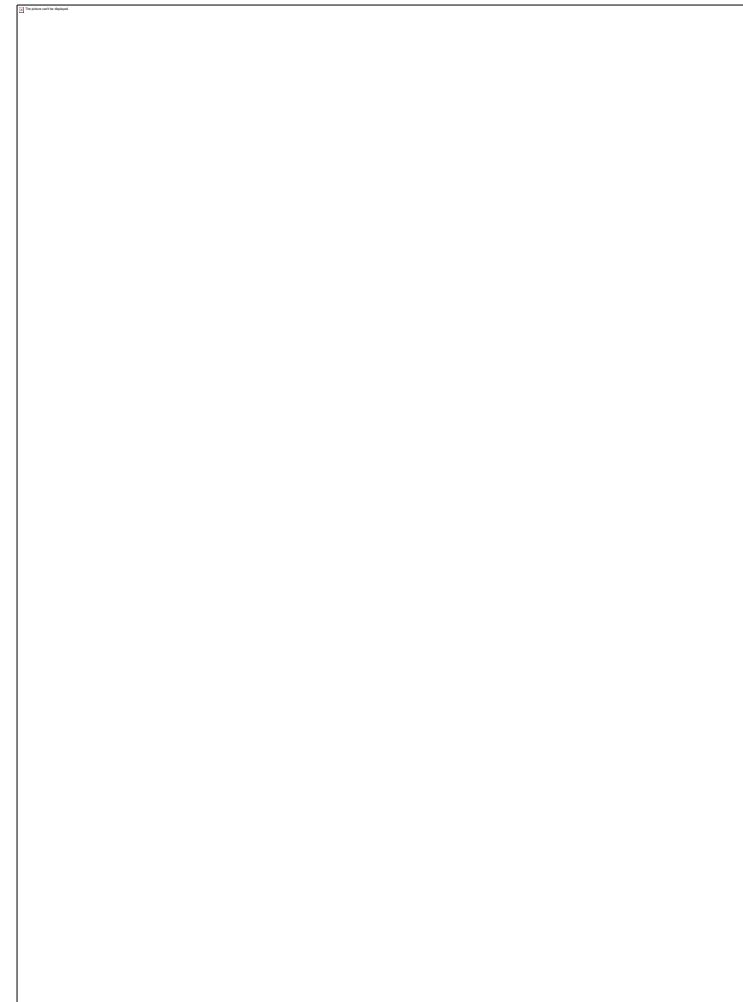
Test/Hypotese

Det forventes at emner lagret ved felteksponerering vil udvise sammenlignelig udfældning ved lignende eksponering i hærdekammer.

Emne 13
Felteksponerering

Emne 1
Reference 10°C / 95%RF

Felt eksponering

- Emner fra felteksponering viser sammen tendens til udfældning som emner lagret op kontoret.

Emne 13
Reference 0-10°C / 70-90%RF

Emne 1
Reference 10°C / 95%RF

19 timer

2 døgn

7 døgn

| Udvikling af forsøgsmetode

Krav #1
Repetérbarhed

Krav #2
Gengive primære udfældninger

Krav #3
Gengive sekundære udfældninger

Krav #4
Gengive feltekspatering

| Undersøgelse af forskellige additivers indvirkning

Additiv test #1

Indblandet hydrofobering

Additiv test #2

Coating, hydrofobering

Additiv test #3

Indblandet plastificering

Indblandet hydrofobering

Emne 10
Additiv 20°C / 40%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

Forsøg

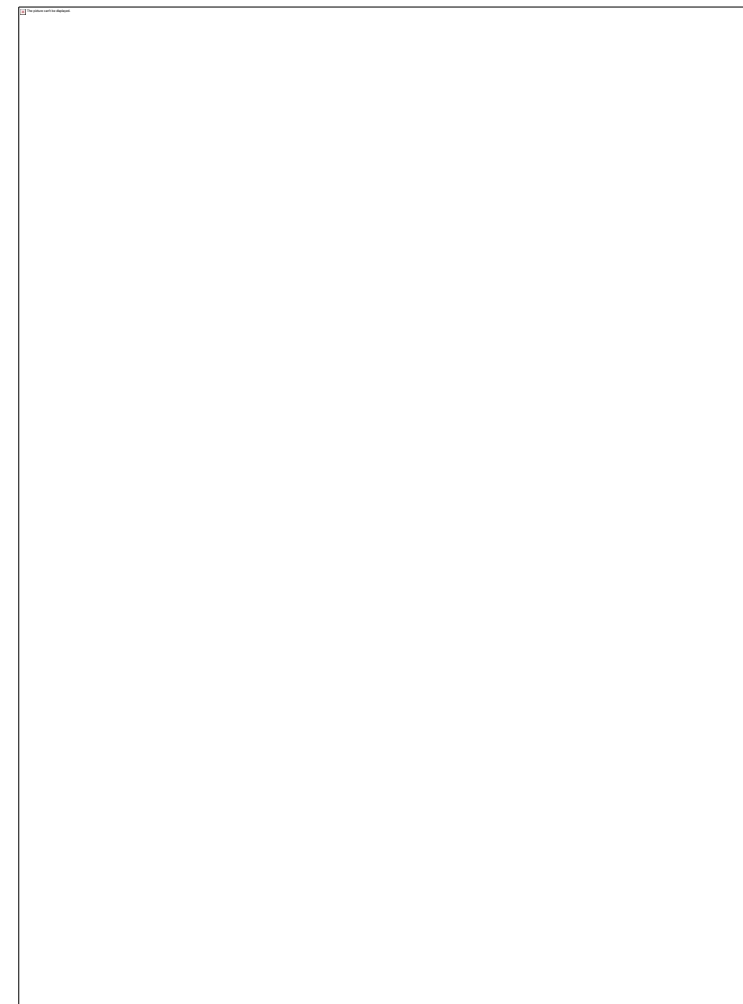
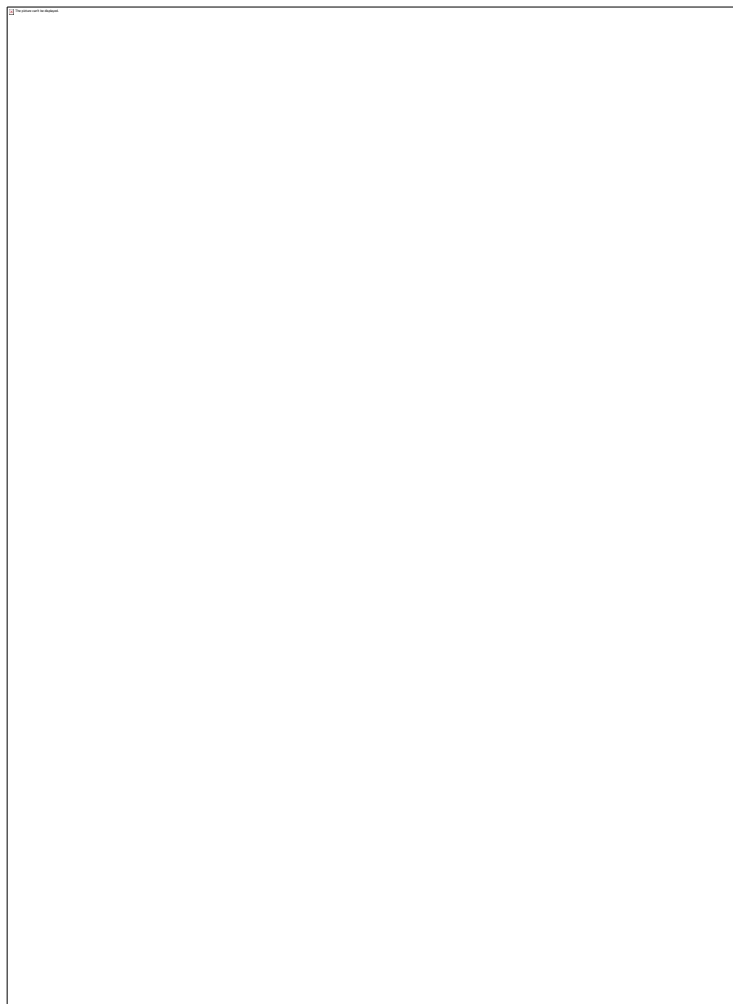
- Variabel Indblandet hydrofobering

Emner

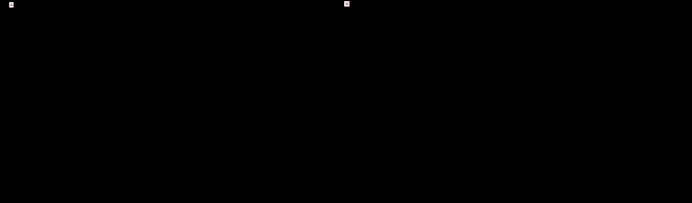
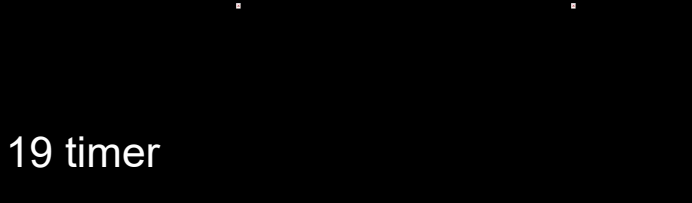
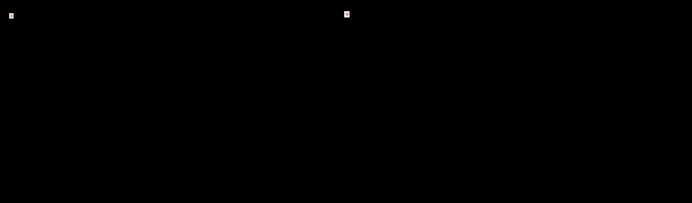
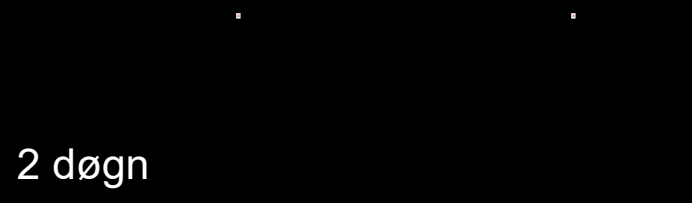
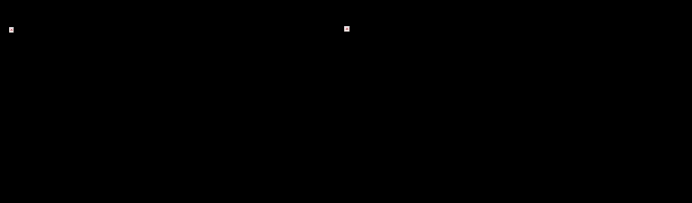
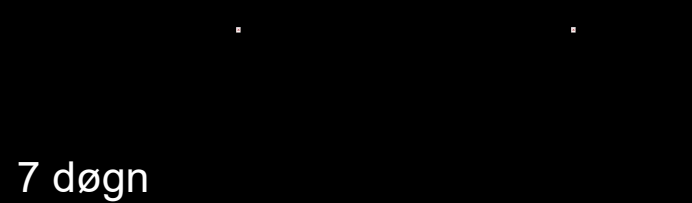
- Emne 9 – REF 20°C / 40%RF
- Emne 10 – ADD 20°C / 40%RF

Test/Hypotese

Det forventes at emner med indblandet hydrofobering udviser mindre udfældninger

Indblandet hydrofobering - Opsummering

	Emne 10 M. Additiv 20°C / 40%RF	Emne 9 Reference 20°C / 40%RF
• Ingen tydelig ændring mht. udfældninger		
	19 timer	
• Samme tendens ses også på forsøg med lavere temperatur (Emne 1 og Emne 2) som ikke er vist her		
	2 døgn	
	7 døgn	

Coating

Forsøg

- Variabel   Coating

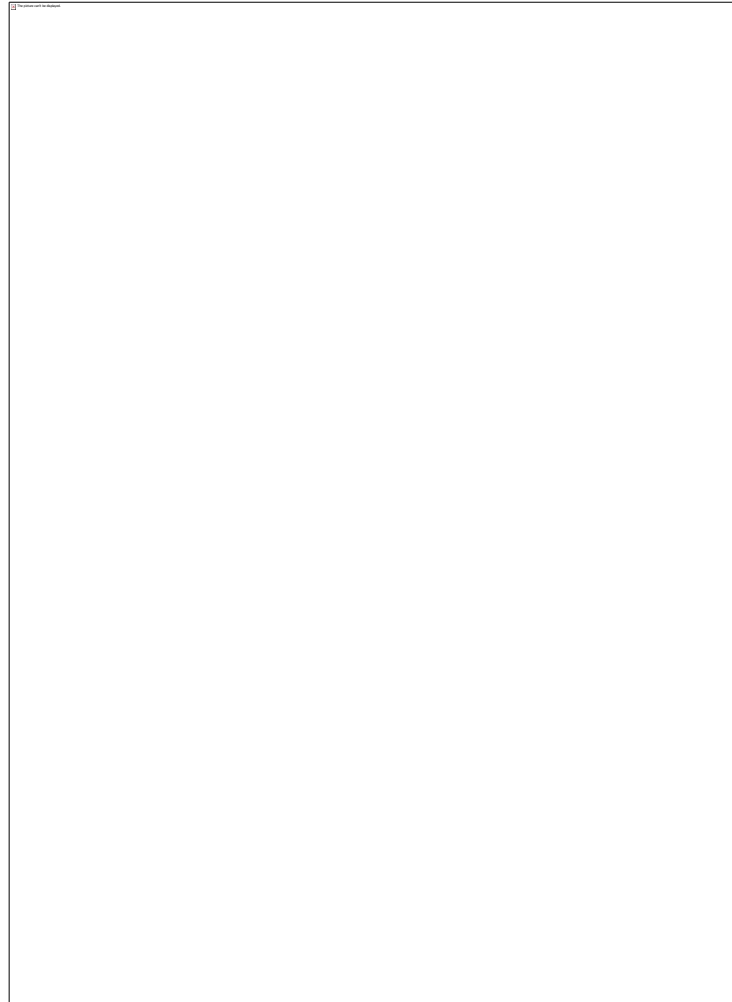
Emner

- Emne 9 – REF 20°C / 40%RF
- Emne 11 – COA 20°C / 40%RF

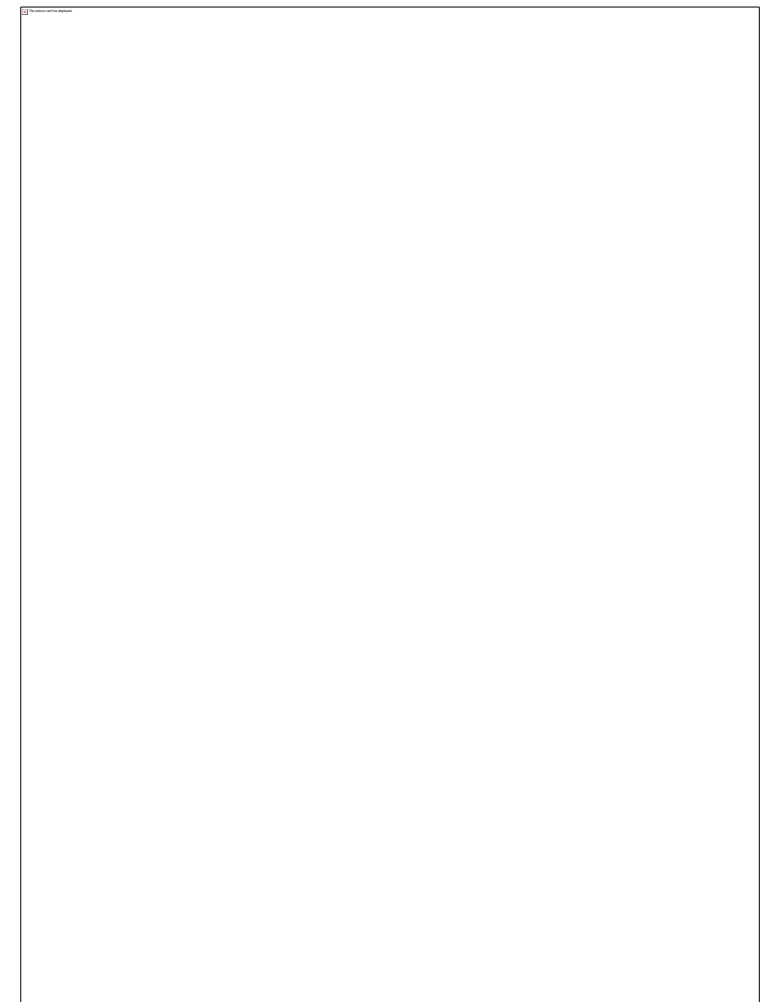
Test/Hypotese

Det forventes at emner med coating
hydrofobering udviser mindre udfældninger

Emne 11
Coating 20°C / 40%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

Coating - Opsummering

	Emne 11 M. Coating 20°C / 40%RF	Emne 9 Reference 20°C / 40%RF
• Svag tendens til mere udfældning		
		19 timer
• Samme tendens ses også på forsøg med lavere temperatur (Emne 1 og Emne 3) som ikke er vist her		
		2 døgn
		7 døgn

| Plastificering

Forsøg

- Variabel   Plastificering

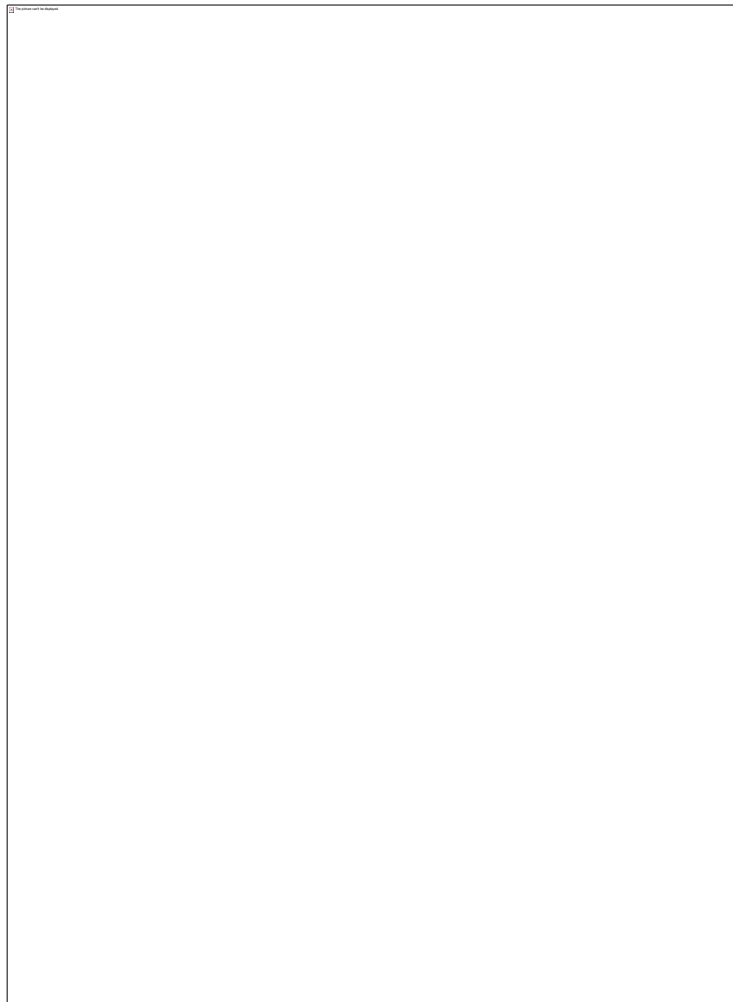
Emner

- Emne 9 – REF 20°C / 40%RF
- Emne 12 – PLA 20°C / 40%RF

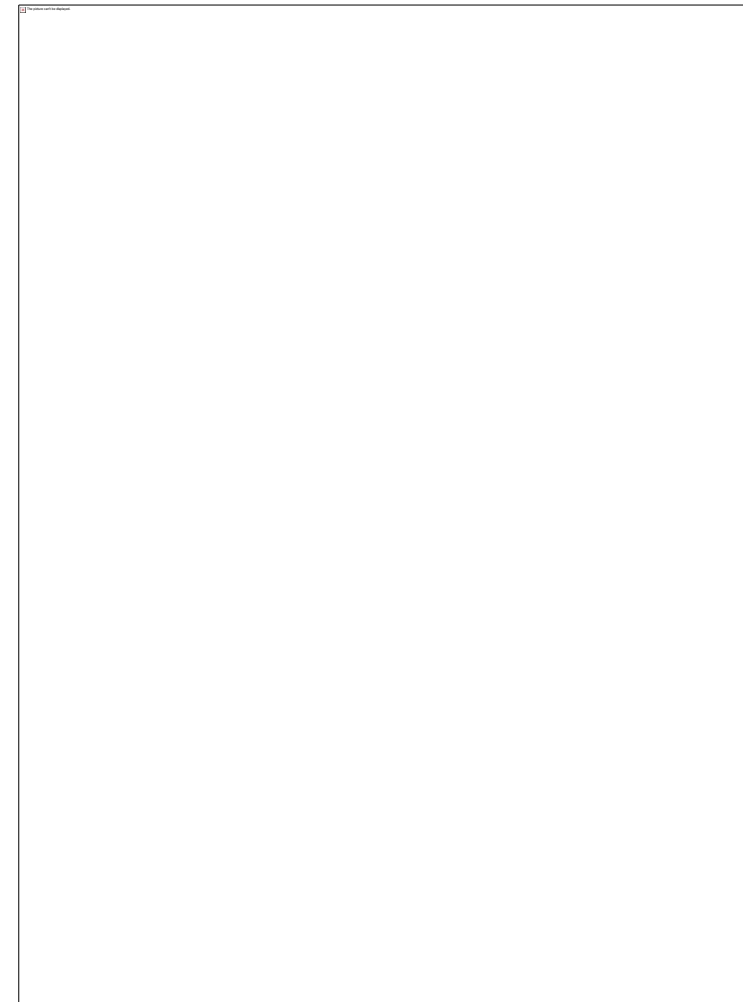
Test/Hypotese

Det forventes at emner med plastificering udviser mindre udfældninger

Emne 12
Plastificering 20°C / 40%RF

Emne 9
Reference 20°C / 40%RF

Plastificering - Opsummering

	Emne 12 Plastificering 20°C / 40%RF	Emne 9 Reference 20°C / 40%RF
• Samme udfældning efter 19 timer og 2 døgn		
	19 timer	
• Færre udfældninger efter 7 døgn (sekundære udfældninger)		
	2 døgn	
	7 døgn	

Forsøg

- Variabel FutureCEM

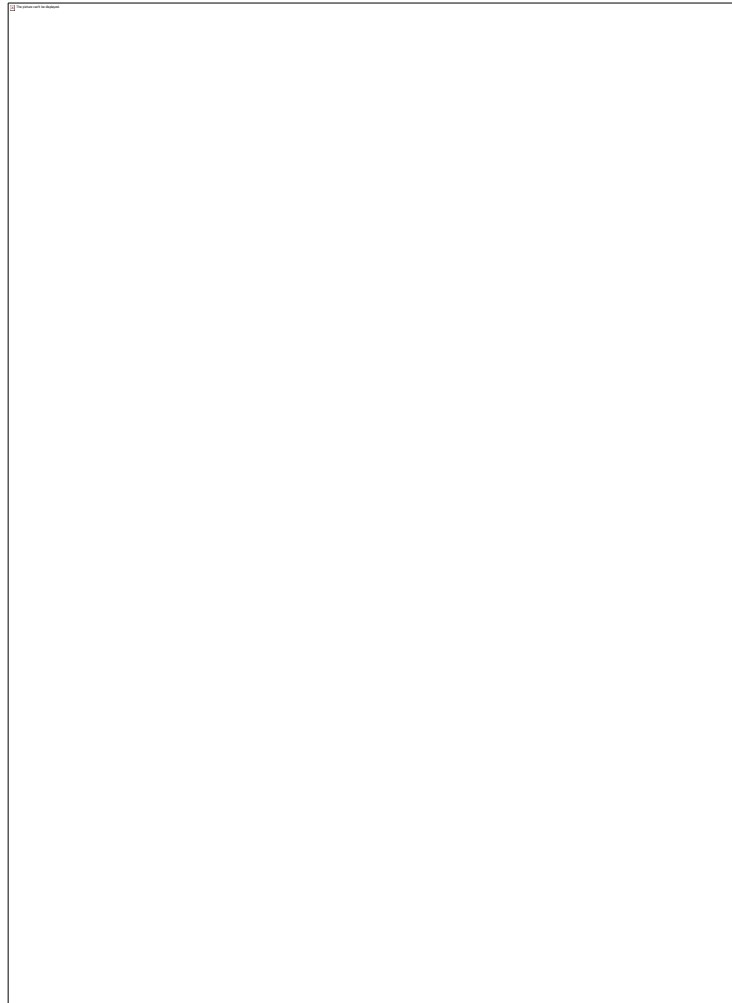
Emner

- Emne 5 – REF 20°C / 95%RF
- Emne 7 – FUT 20°C / 95%RF

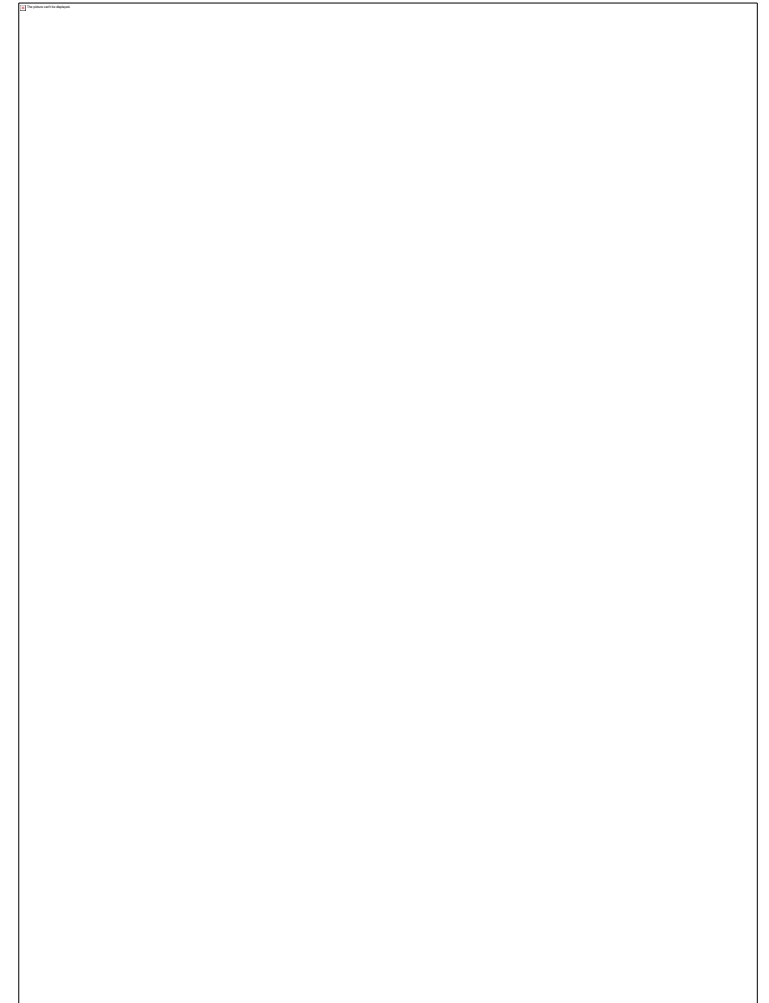
Test/Hypotese

Det forventes at emner med FutureCEM har samme risiko for udfældning

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 7
FutureCEM 20°C / 95%RF

FutureCEM – Opsummering

Emne 5
Reference 20°C / 95%RF

Emne 7
Reference 20°C / 95%RF

- Samme udfældning på begge emner ved 2 døgn
- Tendens til mindre udfældning v. 19 timer og 7 døgn.

19 timer

2 døgn

7 døgn

| Samlet afrunding

- **Metode**
Forsøgsmetoden fungerer.
- **Forsinket vandeksponering**
Tidlig vandpåvirkning af overfladen giver større risiko for kalkudfældninger.
- **Udtørring reducerer tidlige kalkudfældninger**
Kraftig udtørring reducerer kalkudfældning ved tidlig vandpåvirkning men øger risikoen for sekundære udfældninger.
- **Additiver**
Plastificering har en reducerende effekt på sekundære udfældninger.
- **FutureCEM**
CEM II/B-M (Q+LL) giver ikke større risiko for udfældninger end CEM I og CEM II/A-LL.

